

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva, vagy vidékre postán küldve  
egy hora 10 korona, negyedévre 30 korona,  
fél évre 60 korona, egész évre 120 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Szent István-ter 1. Telefon sz. 208

Felelős szerkesztő: Hajós József.

## A Pajzs Pál-ügy.

Lapunk tegnapi számában röviden megemlítettük, hogy a levítélt radikális párt vezére dr. Pajzs Pál volt kórházi sebészfőorvos és szenatorium-igazgató alakja ismét a közérdeklődés előterébe került, mert a szociáldemokrata népjóléti miniszter megszüntette ellene az eljárást, Yagys Pajzer nagyméltóságu főelvtárs legkegyelmesebben hivatalosan kijelentette, hogy Pajzs Pál — Székesfehérvár pöze kis Palikája — oly moosoktalan jellem, oly politikailag intakt karakter, akinek ügyét „érdemben is elbírálván, az ellene felhozott vádak alaplatanoknak találta” — a vörös miniszter ur.

Érdemes részletesebben a aktaszertén foglalkozni ezzel a közbotrányt keltő és abszurd határozattal, melybe megnyugodni merő lehetetlenség. Ez a példa is bizonyítja, hogy teljes képtelenség a keresztény nemzeti kurzusban — vörös miniszter, aki határozatával arcul ütheti a megyét, a törvényesdeket s minden törvényes tekinélyt, s az erkölcsi jóérzést is.

A népjóléti miniszter ur ökegyelmességének leiratából idézzük a szenzációs részletet:

*Fejérmegye Közigazgatási Bizottságának*

*Székesfehérvár.*

Fejérvármegye Közigazgatási Bizottsága 1919. évi határozatában tartott rendes közgyűlésének 10.731/1919. szám alatt a kórházban észlelt visszaesések megszüntetése tárgyában hozott azon határozatát, mely szerint dr. Pajzs Pálnál kórházi sebész főorvos és magán szenatoriumi igazgatói állását, illetve minőségét összeférhetetlennek tartja, dr. Pajzs Pál főorvos 1228/1919. szám alatt beadott felelőbeérzése folytán és

Fejérvármegye Közigazgatási Bizottsága fegyelmi választmányának 1919. évi október hó 14-én tartott ülésében dr. Pajzs Pál Szent György kórház osztályos főorvos fegyelmi ügyében 763/1919. K. B. szám alatt hozott véghatározatát, mellyel dr. Pajzs Pál osztályos főorvos sulyos köteleesség mulasztás és hivatali állással való hatalmának saját anyagi előnyére való kihasználása miatt az 1886. XXIII. t. c. §. alapján hivatalvesztéssel bünteti, dr. Pajzs Pál 840/1919. sz. a. beadott fellebbezése folytán felül bírálván, a törvényhatósági bizottság 1072/1918. számú határozatát és illelve a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának 763/1919. L. B. sz. véghatározatát 1886. 23. t. c. §. 5. a. alapján.

megsemmisítem és dr. Pajzs Pál osztályos főorvos ellen az eljárás megszüntetem.

Indokok:

Nem tartom összeférhetetlennek dr. Pajzs Pál kórházi főorvos és magán szenatoriumi igazgatói és főorvosai állását, mert a közegészségügyi törvények és rendeletek nem ismernek olyan intézkedést, mely a kórházi hivatalos elfoglaltságot a szenatoriumi tevékenységgel és a magánykorlat szabad folytatásával összeférhetetlennek mondaná ki, sőt a hivatása megaslátán álló orvos mindig és mindenkor kell, hogy rendelkezésre álljon a betegeknek és épen ennek a köteleességének megszűnése, vagy elmulasztása képezhetné a fegyelmi, esetleg büntvádi eljárást megindításának tárgyát.

Meg kellett semmisítenem a határozatot a 1886. évi 23. t. c. 2. és 5. §-ai alapján alaki okokból is, mert az arra illetékes hatóság e tárgyban fegyelmi eljárást le nem folytatott és törvény szerű vádat nem emelt.

Meg kellett semmisítenem a 763/1919. K. B. számú véghatározatot és a fegyelmi eljárást meg kellett szüntetnem az 1886. 23. t. c. §. 5. a. alapján, mert a vád emelésre jogosított Házsi ügyész 04359/1919. szám alatt kelt indokolt indítványával nemcsak hogy nem tett indítványt a fegyelmi eljárás folytatására és a sztróvámú lenyelés minőségétől, hanem ellenkezőleg a fegyelmi eljárás sbbahagyását kérte.

Törvény szerű vád nem léteben az eljárás a közigazgatási bizottságnak meg kellett volna szüntetnie.

De érdemben is elbírálván az ügyet dr. Pajzs Pál ellen felhozott vádak alaplatannak találtam.

Az iratoknál ellekre Kenessey Mici, Kálmán Irén, Horváth Erzsébet, Dörzbach Canézia, Curasin Benjamina vallomásaikkal igazolják, hogy dr. Pajzs Pál az apácákat nem csapta el a kórházból.

Manna és Benigna nővérek vallomásuk szerinti szintén más okokból hagyták el a kórházat.

A Meiszter ügyre vonatkozólag meg kellett állapítom, hogy a kórházban tulzsufofultága következtében huzódott a gyermek kezébe és semmi adatot sem tártam arra, hogy dr. Pajzs Pál bármi módon rábeszélte volna Meiszter fia szenatoriumba való elhelyezésére, sőt ellenkezőleg dr. Herceg vallomásából az tűnik ki, hogy Meiszter ragaszkodott a szenatoriumba való felvételéhez.

Á dr. Pajzs Pál ellen lázadás

és hatóság ellen folyamatba tett büntető per a székesfehérvári Törvényszék vizsgáló bírójánál B. 1255/1919. sz. végzése szerint csak a vizsgálat stádiumába van, tehát ellene vádirat még nincs, még kevésbé ítélet. Már pedig a vizsgálat épugy derítene ki valakinek ártatlanságát, mint bűnösségét.

Budapest, 1919. december 30.  
Pajzer Károly s. k.

Hogy Pajzs Pál ügye nem oly ártatlan fehérségben tűndököl, miként a vörös miniszter írja, az kiűnik a székesfehérvári törvényszék — aki jobban ismeri Pajzs mestert — eme rendeletéből, mellyel Pajzs ellen nyomozólevelet bocsátott ki és figyelő lapot küld az országos büntügyi nyilvántartó hivatalnak.

A székesfehérvári törvényszék.

B. 1255/31.—1919.

Lázadás és hatóság elleni erőszak büntetővel terhelt dr. Pajzs Pál elleni büntnyben államügyészségnek 0617—1919. számú indítványa.

Végzés.

A törvényszék vizsgáló bírójához adás és hatóság elleni erőszak büntetővel terhelt dr. Pajzs Pál ellen, ki alaposan gyantsítottik, hogy Kövess Emil és remélcér a Btk. 158, 155 és az 1914. évi XI. tc. 2. §-i pontjához atkző és a 3. §. 1. p. szerinti miniszteri lázadás és hatóság elleni erőszak büntetővel terhelt, az a tartózkodás helye ismeretlen, és ellene indított büntvádi eljárás alatt megszökött s ugyra nézve a Bp. 141. §-ában meghatározott körülmény forog fenn, a Bp. 470. §. alapján a nyomozólevelet kibocsátja és a figyelő lapot az orsz. büntügyi nyilvántartó hivatalnak megküldeni rendeli.

Székesfehérvár, 1919. dec. 20.

A törvényszék vádtanácsa mint büntető bíróság.

dr. Horváth Gyula sk.,  
viasszóbíró.

Ezek után érthető, hogy a vármegye tisztikara megdöbbenéssel és a legnagyobb felháborodással fogadta a miniszter közlését; már korábban hozott azon határozatát melyszerint dr. Pajzs Pál a tisztviselői karból kiközösíti, saját kebelében meg nem tűri, ezuttal megismételte és fenntartotta; Folyamodást intéz Miniszterelnök Urhoz az íránt, hogy Payer Károly népjóléti és mnnkaügyi miniszter jogtalan, jogtíró, a vármegye autonómiáját mélyen sértő és a vármegye tisztikarát lealzó intézkedésének megsemmisítése iránt sürögősen intézkedjék. Egyuttal elhatározta a vármegye tisztikara, hogy ezen folyamo-

dásnak személyesen és szóbelileg leendő előterjesztésére gróf Károlyi József főispán ur Oméltóságát fogja felkérni.

A vármegye tisztikara megvan győződve arról, hogy azon megállapítások, melyek alapján dr. Pajzs Pálra vonatkozólag az összeférhetelenséget kimondotta a törvényhatósági bizottság, — a valóságnak mindenben megfelelnek; ugyanez áll azon megállapítások tekintetében is, amelyek alapján a közigazgatási bizottság fegyelmi választmány dr. Pajzs Pált hivatalvesztéssel sújtotta; a vármegye tisztviselői csaknem kivétel nélkül szem és fűtanúi voltak dr. Pajzs Pál azon eljárásának, mellyel a lázadás és a hatóság elleni erőszak büntetőt elkövette; biztos tudomása van a vármegye tisztviselőinek arról is, hogy dr.

Pajzs Pált a román hadsereg egy tisztje szabadította ki az ügyességi jogházból. A vármegye tisztikara közvetlen tanuja volt mindazon féktelen igazgatásoknak, melyeket Pajzs Pál a fennálló rend, különösen pedig a vármegye fenállása ellen folytatott, teljesen át van hatva a tisztikar annak tudatától, hogy dr. Pajzs Pálnak a kórháznál való maradása közérdekű káros; a vele való együttműködés lehetőségét pedig teljesen kizárja az az undorító, pöffeszkedő és lealzó bánásmód, melyben dr. Pajzs Pál részéről ez a tisztikar akkor részvett, mikor Pajzs Pál az országos közgyűlésre, majd a katonas és munkástanács oszlop tagja, később pedig azon hatos direktórium tagja volt, mely a vármegye házaán atígi kezdve bitorolta a hivatalos hatalmat, mikor 1919. február 5-én felfegyverzett tömeg kíséretében a katonas és munkástanács 32 kiküldöttje, közöttük a legfenyegetőbb magatartást tanúsító dr. Pajzs Pál a vármegye házaán megjelentek, a tisztikart a legocamányabb kifejezésekkel és vádakkal illette megfélemlítették, lealzátk és arra kényszerítették, hogy a február 3-án megtartott közgyűlés azon határozatát, mely a Berinkey-kormánytának egyhangulag bizalmatlanságot szavazott, — megtámadja és a katonas és munkástanács rendelkezésének magát alávesse.

Nagyon természetesenek véljük, hogy ilyen körülmények között nem veheti tudomásul a tisztikar a népjóléti és munkáügyi miniszternek fent ismertett döntését, mely joggal, törvénytlen és jó erkölccsel legteljesebb ellentétben van és nem mulaszthatja el, hogy annak megsemmisítése iránt a miniszterelnököz forduljon.

Az így további fejlődését érdeklődéssel várjuk.

## A programbeszédet

Dr. Prohászka Ottókar megyéspüspök a Szent István teremben vasárnap délelőtti 11 órákor tartotta meg. A nagy, az országos esemény tudata jutott kifejezésre, amikor az érdeklődő választóközönség sok ezrei már a kora délelőtti órákban sűrű rajokban siettek a Szent István terem felé. A zsutolásig megtelt teremben gróf Károlyi József főispánunk társaságában ott láttuk az elmúlt idők egyik vezérpolitikusát gróf Andrássy Gyulát is.

A gyűlést pontban 11 órákor Nagy Ignác ügyvéd, a Keresztény Nemzeti párt elnöke, mint koronázó nyitotta meg. Javaslátára a jelenlévő pártokból alakított küldöttség ment a megyéspüspökhöz, hogy meghívja a népgyűlésre. A küldöttséget Mátray Radolf a cisztercita rendi főgimnázium igazgatója vezette.

A megyéspüspök megjelenésekor a közönségből óriási, percig tartó éljenzés tört ki. Az éljenzés csillapultává Nagy Ignác elnök virágos szavak kíséretében kérte dr. Prohászka Ottókar megyéspüspököt a programbeszéd megtartására. A programbeszédét főbb részletekben itt közöljük:

A székesfehérvári püspök eddig egy Krisztustól kapott küldetésben járt el, de most, mikor a magyarság egyhangú bizalommal fordult hozzá, nemzeti küldetés is kapott és az utóbbiban époly szívesen fog eljárni, mint az eddigiben. Nem új babérokra, népszerűsége vágyik, hiszen abból van neki elég, hanem a helyzet komolysága és a felé sugárzó bizalom készíti, hogy vállalkozzék erre.

Magyarország szomorú helyzetéről beszélt ezután és keserűséggel állapította meg, hogy ma mindenféle érdeklől, francia, angol, olasz, jugoszláv érdekekről beszélnek, mert ezektől a népektől remélnék segítséget, csak a magyar érdekeket nem védelmezi senki. Ez az egyik legnagyobb baj, a másik pedig az, hogy az ember

rettenetes belső baj puszta. Megszűnt bennünk minden hit és bizalom Isten, baba, jog és munka iránt. Ugy élünk, mint egy nagy galyán, amelyet egy becsapó hullám minden pillanatban elsüllyeszthet. Ezért újból kell megalapoznunk egész életünket. Új hongfoglalásra van szükség. Szükségünk van új nemzeti érzésre, új kereszténységre és a szociális munka új irányzatára. Erre a három eszmére kell építeni jövőnket. Még ezek előtt azonban néhány általános érzékű dologról kell beszélni: *békességet* kell csinálni, dönteni kell az *államforma* felelt és meg kell alapozni a kormány és a *Nemzeti Hadsereg* pozícióját.

Legelső feladat tehát a békekesség létrehozása. Erre szükség van, mert ma mindenki békekességet kíván és ez a feltétele annak, hogy az új munkára elindulhassunk. Ebben nincs kétség, de még kevésbé van a másik kérdésben: az államforma kérdésében. Nekünk belső nemzeti konszolidációra van szükségünk és kimondom egyenesen, hogy mindenki hallja és mindenki szívében visszhangozzék: ez a belső nemzeti konszolidáció a magyar királyság. A köztársaság nálunk csak közlazulást jelenteti,

nekünk erőt, bátorságot, életmészséget, tradíciót kell keresnünk. En ott akorom látni a magyar szent koronát a cimerpajzs felett, mert nem elég a hármashalom, a négy folyó, sőt még a kettős kereszt sem magában, kell a cimere fölé a régi, félséges és azt az igazi nemzeti érzést magában foglaló szent korona. Ez magában foglalja az igazságot, a jog, a hatalom; az alkotmányosság közös ségét és a felelősséget jelenti — minden magyar számára. Ez biztosítja azt is, hogy a *történelemnek nincs vége a békekötéssel*, hanem a régi erő újból élni fog minden armány ellenére.

A nemzeti hadsereg erősítését ma hangsúlyozni kell, mert nem régebben még a pacifizmus uralkodott itt. Az eszme szép, de a földön csak akkor lesz pacifizmus, ha az emberiség egészen megváltozik. Nem szabad azt az elvet követnünk, amelyet az utóbbi időben követtek: hadd haljon meg a beteg, csak az elmélet éljen. Ne azt nézzük, hogy mi lesz, hanem azt, hogy mi van, és akkor látni fogjuk, hogy Magyarországnak önfegyelmzésre és történelmi tradíciókra van szüksége.

A Magyarországnak való államforma és a Nemzeti Hadsereg együttesen, ez majd a területi integritást is biztosítani fogja. Ezt az integritást mi nemcsak geográfaiilag nézzük. Az egységes Magyarország nagy drágaművű tal, amelyen rajta van a zománc, a szenvedések, küzdelmek emléke, amelyeket nem lehet egy intézkedéssel eltörölni. Ha a magyar öntudat el is lanyhul egy időre, a magyar lélek él és ha kell, meg fogja magának hódítani azt az igazi, fenséges Magyarországot.

Ezután a keresztény nemzeti politikáról és annak következményeiről szól. Sokáig éltünk úgy, hogy nem lehetünk igazán nemzetiek. A jövőben ne vessük meg a nemzeti gondolatot, mert csak ez biztosíthatja a boldogságot minden nemzet számára. Eddig a liberalizmus uralkodott nálunk, de csak ideológiát volt és nem nézte a való életet. Azt mondták: inkább pusztuljunk el, de ne engedjük

A zsidókérdésről az a véleménye, hogy nem lehet a német római császárság mintájára itt Magyarországon a zsidó nemzet magyar birodalmát megalkotni. Meg van róla győződve, ezt még a zsidók sem akarják. Magyarországnak a magyar faj a hordozója és a zsidó faj megint más. A liberalizmus, amely azt nem venné tekintetbe, a végpusztulást jelentené. Csak óvatosan, a fal mellett lapuljanak azok az elemek, akik ezzel nem értenek egyet és ne engedjék grasszálni azt a sajtot, amely ezt a helytelen liberalizmust támogatja. Mind ez azonban egyáltalában nem antiszemitizmus, hanem csak annak a következménye, hogy a magyar nemzet felkent fia vagyunk. *Ez hungarizmus!*

Ez a rettenetes sajtó, a szociáldemokráciának nemzetietlen vezetői minden kiforratlan, mérges elméletét Magyarországon akarunk kipróbálni. Vajjon miért nem mennek ezek az urak oda, ahol nagyobb tömeg áll rendelkezésükre? Nekünk már elég volt ezekből a próbálkozásokból. Nekünk nemzetiség kereszténység és tradíció kell.

Ez a kereszténység egyuttal a

keresztény felekezetek egységét is jeleníti. Nem szabad, hogy anyagiak miatt komoly választások legyenek a kálvinisták, luteránusok és katolikusok között és ezért mindnyájunknak a legnagyobb engedelemmel kell tanulsítani.

A nemzetiség és kereszténység után foglalkoznunk kell a szociális kurzussal is. Hála Istennek, hogy a közjogi párt és a csak elvekből táplálkozó csoportok megszűntek. A jövőben csak gazdasági pártok jogosultak, amelyeknek keresztény nemzeti alapon a gazdasági jólétet és a haladást kell — előmozdítani az egész vonalon. Kenyérről, munkaalakomról, tisztességes megélhetésről kell gondoskodni és szabadság, egyenlőség, amelyek a való életben soha sem voltak és sohasem lesznek meg, többé nem elégitenek ki bennünket. Ez talán túlságosan reális politikának tűnik fel, de mi olyan dolgokra törekzünk, amelyek elérhetők. Ezzel akarjuk a jólétet, elsősorban a falusi életmódot akarjuk magasabb nivóra hozni. A jólét és vagyonosodás minden alakját tökéletesíteni kívánjuk.

A föld és általában mindenemű jövedelem elosztást helyesebbé akarjuk tenni, mert nem bírjuk elviselni azt a gondolatot, hogy egyek százazrek felett rendelkezzenek, amíg mások a mindennapi száraz kenyérhez is juthatnak hozzá. Ez, hogy nem bírjuk elviselni, ez többet jelent minden okoskodásnál és jogszabálynál, mert a *haladásnak nemcsak az értelem, hanem főképpen az érzés az irányítója.*

Az eljövendő országgyűlésnek első feladata tehát a földreform kell, hogy legyen. Ott kell földet adni az embereknek, ahol van föld és ahol a földre szüksége van az illetőnek. De ezt a problémát sem lehet elméleti megoldásokkal, léniázásokkal dűlöre vinni, — mert a föld az egy nagyon finom dolog, ahhoz csak óvatosan, hozzáértő kézzel lehet nyulni. A hitel és a szövetkezetek szervezésével arról is gondoskodni kell, hogy ne csak megkapják az emberek a földet, hanem meg is tudják művelni, amely ismét elvesszik tőlük.

A mezőgazdasági kamaráknak felállítása annyira elegendő sürgős, hogy valóban érthetetlen minden percnyi késedelem. Földművelő ország vagyunk és mindenféle kamaránk van csak mezőgazdasági nincs.

Az iskolák reformjánál is a gyakorlati élet követelményeiből induljunk ki. Ne az legyen az alapelv, hogy ilyen vagy olyan iskola a jó, hanem az, hogy ilyen vagy olyan iskolára van szükségünk és annyifélére, ahányféle kell.

A munkáskérdés a mai élet egyik legfontosabb és legáltalánosabb problémája. Ennek a megoldásáért az vezessen bennünket: lehetőleg minden jólétet a munkának juttatni és érvényesíteni a munka érdemét az egész vonalon. Gondoskodjunk arról, hogy legalább öregségére minden munkás megélhetése nyugdíjjal, vagy más alakban biztosítva legyen, mert ez a legjobb eszköz annak, hogy minden társadalmi osztály otthon érezze magát a társadalomban és országban. Otthont kell teremteni minden ember számára. Lehetőleg minden munkás kapjon házat, kert. A kertvárosok fognak békét és

nyugalmat teremteni a társadalomban.

Követelnünk kell minden ipari szakmában a képeztést. Ne engedjük meg a jövőben, hogy szakértelem nélküli egyének, tisztán azért, mert pénzük van, ipar, igazolványt kapjanak. A tanoncnevelést és oktatást újból kell szabályozni. Az ipariestületeknek nagyobb autonómiát kell adni. Ezek mind olyan feladatok, amelyeket sürgősen meg kell oldani.

Megemlékezett ezután a háború hőseiről és kijelentette, hogy a haddviselés — egy nagy kötelességteljesítést jelent, amelyet elismerni kell. Ezt az elismerést mindenütt meg kell adni, ahol csak lehetséges és a mainál még sokkal többet kell tenni ezen a téren.

Beszéde végén annak a reménynek adott kifejezést, hogy a szociáldemokrácia helyesen fog szemlélni arra, hogy mi az igazi út. Akkor fog erre az útra lélni, ha nem nézi ellenségesen a kereszténységet és a nemzeti gondolatot, hanem revízió alá veszi önmagát és a keresztény és nemzeti alapra helyezkedik. Ez az eljárás fogja az igazi népjólétet és közmegegyezést biztosítani, nem a gyűlölet és az osztályharc. Es még egyet ne felejtsek el a szociáldemokraták. A magyar középosztály semmivel sem szorult rá kevésbé a támogatásra, mint a munkás és az iparos. Segíteni kell a középosztályon, különben még nagyobb bajoknak nézünk elébe, mint a munkásság nyomorúsága következtében.

Kedves Polgártársak, — fejezte be beszédét Prohászka püspök — legyenek arról meggyőződve és higgyék el, hogy nekünk össze kell fogunk. Tekintsék ezt a gyűlékezetet egy nagy közgyűlésnek. Minden párt a keresztény szociálista alapon álló jelölt jelölésében egyezett meg. Mi most úgy érezzük magunkat, mint a detronizáltak, akiknek a koronáját elvitték. Nekünk ezért megerősödésre kell törekednünk, de ez csakis úgy érhetőek el, — ha fenségesen és látványosan nékünk — és az országunkra, hogy az országunkat úgy hasonlítsunk, hogy a tudótlóba visszatérjen az élet, szálljon meg bennünket az élet melege, szoruljon ki belőlünk a dermedtség és a fagy, dobogtassa meg szívünket az újjászülítés és ébredjünk uj, erős életre.

A megyéspüspök szavait a közönség szünni nem akaró tevékenyvántása követte.

Utánna a szót dr. Csilléry Andor volt miniszter, mint a budapesti pártközponit kiküldönte vette át a rendkívül megleghangú beszédében üdvözölte a megyéspüspöket. Majd Ketskés Elek a Kor. Szoc. elnöke mondott rövid beszédet s megköszönte a megyéspüspöknak a programbeszéd megtartását. Ezzel az ülés véget ért s a megyéspüspök palotájáig a közönség sorkala között lelkes éljenzés közben távozott.

— Prohászka püspök programbeszédét a szokatlan érdeklődésre való tekintettel mai számunkban ismételtelen leközöljük.



### Dr. Prohászka Ottokár a Nőkhöz.

(Programbeszéd gondolatmenete.)

Mi ketten nagyon egyformán állunk egymással szemben: — mindketen egyformán kezdők a politikában. Őök fiatalon vagy fiatalosan most az első politikai lépésre készülnek. Én pedig már deressedő-fejjel. Egy különbség azonban van közöttünk. Én egyszer 1916-ban, mikor az öreg gróf Zichy Nándor a keresztény újraébredés zászlaját kibontotta, megbuktam. Kegyetlen világ volt akkor. Egy kegyetlen ember dirigált, olyan bujsza volt, mint a macskának, de ugyszintén akár a macska, úgy beleeresztette a karmait abba, akit öldökött. Bántfy belem is beleeresztette karmait.

Nem azért állok itt most, mert ideálizálodtam. Azért állok itt, mert Fehérvár polgárai, a szociáldemokraták kivéve, — azt eskarják, hogy én vigyem a zászlót. Én teljesítem kötelességem, teljesítek a nők is. A nők most lépnek be először a politikai élet porondjára. Azért lépnek be, mert a világ fejlődése új maglátásokat, új értéket kíván, új lélektani, erkölcsi erőket sürget. Azért, mikor a nemzeti irány veszélyben van, mikor a szociális irányt úgy meg kell fogni, hogy azt egy munkás se kifogásolhassa. Politikai hivatása teljes tudatával álljon ki a porondra a nő.

Ne legyenek nagyon szegénylősek, mikor kötelességteljesítésről van szó. Kegyetek mehettek oda, ahol én is állok! Azt mondják, hogy a politika piszkos áradat. Igazuk van, — a kortesvilág piszkos áradat. De Apponyi azt mondta: „A politikázás nem egész igazság, politikában az ember más szenvedélyeivel áll szemben, azért itt is, ott is enged — de a színaranyat sem lehet tisztán használni, rezet kell belekeverni.“ A politika hűség, mely a népek fejlődésének áradatát hordja hátán, a népek a politikában is fölfelé

sarkantyút és daru tollat? S e szellemi vérhaj kifakadt mint a radikális párt és a bolsevista őrvongás.

Mi az a nemzetközi? Mi az a „kői“? A közöket, repedéseket szerető kedvelő állat. Felkiáltás: Palesztinába velük! Oda hajón kell menni, az az állat pedig nem szereti a vizet.

„Világ“ c. újság propagálta legjobban hazánk teffordulását. Mert más móttat faj az újságitradalom e legüppiknabb székakasa. Ugy tenek, mint aki földhöz vágja a korszót, mert kis szennyes folt van rajta és atánna innai akar belőle. Nemzetközi politikánkat tekintve folt volt a magyar címerem, de azért nem kellett volna a nemzeti érzést falhoz vágai és a nemzetiségeket szétzillesztani.

Kereszténység a programunk második jellemvonása, mert nem akarjuk, hogy még egyszer levigyörögjék azt, ami nekünk szent és kedves, — hogy még egyszer kigunyolják a kereszténységet, melyet mi az anyatejjel szívunk magunkba.

Hegedűs László képet festett: „Népek rabigája“. E képen a trónon a királyság ül, igája alatt görnyednek a népek. E kép hamisítvány. Más ül a bakon, a trónon: az a plutokracia s a mammon.

Nekünk nem kell plutokracia, hanem magasabb szellemi kultúra, s magasabb kulturájú földi élet a legalsóbb dolgozó-osztálynál is. Nemosak a magasabb tízezeteknek akarok jóléteit (akikhez én is tartozom) hanem mindenkinek. Legyen mindenkinek kis háza és nagy boldogsága. Itt megjelölte a püspök a szociálpolitika azon tereit, hol a nőnek nagyobb érzeke és hivatása van, mint a férfinnak (lakásügy, iskoláügy, népjólét stb).

A nőnek megvan az érzeke, a nemzeti és keresztény iránt, de nincs még megnevelve az érzeke a szociális irány iránt. A nő szereti az egyedijólétkönyságot, a szocializmus pedig az osztályok, egész rétegek javára alkotott nemzedékeken átnyuló segítés szervezett rend által. Érezze a nő, hogy neki a politikában resort úgye van, nagy szociális hivatása a lakó, népjólét, egészségügy; azért ne mondják, hogy csinálják a férfiak továbbra is a politikát! Ne bízzák azokra, kik már felsültek vele!!

Ha e hármas uton indul-el a nemzet, njobb örangyala lesz a nyugatnak Magyarország, ha kell tüzes karddal a kezében, főleg, ha megérti a költő intelmét: nagyvá csak fiad szent akarata tehet!

— Elfoglalta hivatalát a mai napon több havi betegség után Bévész Adolf városi főállatorvos.

— Műkedvelők előadása a színházban. A Keresztény Nők Szövetsége és a Széchenyi Szövetség 1920. január 14 és 15 én, szerdán és csütörtökön délután jötekönyvelu szimleladást rendez a városi színházban, részben a szibériai magyar hadifoglyok hazazohása. részben a szegénysorsu főiskolai hallgatók segélyezéséte. Szinre kerül: A nagymama. Vigjáték 3 felvonásban, írta Csiky Gergely, rendezi Manger Irén. — A főbb szereplők: Szeremi grófnő — Szabady Annus, Ernő, unokája — T. Nagy Loránt, Örkényi báró, ny. ezredes — Molnár Kálmán, Kálmán és Piroksa rokonai — Kovács Károly és Halmoysz Gizi, Timár Karolin, nevelőint. tulajdonos — Héjji Rózi, Márta — Székely Mariska, Tódorka Szllárd, tanár — Sohár Béla, Langó Seraphine, nevelőnő — Balogh Dusi Koszta, ny. évang. tábort. lelkész — Galambos Gáspár, Galambosné, a grófné gazdasszonya — Pintér Annus, Pincér — Kapussy Ferenc. — Az előadás kezdete du. fél 4 órakor. — Helyyarak: Földsz. páholy 68 K, I. em. páholy 58 K, II. em. páholy 50 K, I. r. támlásszék 15 K, II. r. támlásszék 12 K, emeleti ülés 10 K, II. em. ülő 8 K, erkély álló 5K. karzati ülő 3 K, szinlap 1 K. — Jegyek előre válthatók Knazovitzky Béla dívatruházban és az előadások napján a színházi pénztárnál.

— A Ker. Nők Szövetségébea pénteken minden tag ott legyen, hogy a Megyéspüspök jelölésére vonatkozó ajánló iveket aláírják. Előadást az igazgató tart.

— Értesítés. A székesfehérvári állami erdőfelügyelőség, az állami erdőhivatal és a járási erdőgondnokság együttes hivatalos helyisége a Kossuth-utca 10. szám 1. emeletén lett elhelyezve. Telefon: Székesfehérvár 184. sz.

— Az Egyetértés tornacsapat vasárnap sportvacsorájára aláírni lehet péntek estig: a következő helyeken: Gebauer Testvérek Koszta, Gáts és Zahajszky Nádor utca 3. Kertvárosban Vasvári

### Legujabb telefon és távirati jelentések:

Kommunista puccsot kíséreltek meg Berlinben kedden délután. A tömeg felvonult a birodalmi gyűlés palotáa elé, áttörte a rendőrkordont. Geiser független szocialista képviselő tüzelte a népet. A tömeg elfogott három rendőrtisztet, egyiket agyonverte. A rendőrség és a katonaság kénytelen volt sortűzvet löni a lázongó tömegbe.

Legujabb jelentés szerint 33 halott és 115 sebesült áldozata van a tömeg zendülésének. — Ebert köztársasági elnök elrendelte az egész birodalom területére a statáriumot. — Bármilyen zendülés esetén a katonaság köteles a tömeget löni. A kommunisták ezt kiabálták: „Üssétek le Noske (hadügyminiszter) emberit!“ Az inzultált katonaság a birodalom többi részében is erőlyesen fojtotta el a rendzavarást.

Páris. — A békedelegátusok jövő hét elején kapják meg a békefelajteleket.

Budapesten szerdán d. e. felakasztották dr. Szirmay István volt törvényeszéki jegyzőt, kit a bíróság halálra ítelt.

### HIREK

— Kommunista per. Hofstadter Imre, Meinez István és Pápai István a múlt évi március 30 én tartott népgyűlés alkalmával ígalt beszédeket mondtak. Hofstadter Imre és Meinez István voltak azok, kik a vasuti sztrájk alkalmával beszalettak a püspöki palotába a Fabik különtményért, akik azután több kisczadát le is törtöztattak. — A tárgyaláson mindent tagadtak.

A törvényesék Hofstadler Imrét lázítás és személyes szabadság megsértésében, Meintz Istvánt és Pápai Istvánt pedig lázításban mondta ki bűnösnek és ezért 3 — 3 évi börtönrre ítélte.

Kérjük helybéli és vidéki előfizetőinket, hogy az 1919. évi hátraleáltakat beküldeni sziveskedjenek, ugyszintén ez ére is ujítsák meg előfizetésüket.

— Előadás. A Szabad Lyceum folyó hó 18-án, vasárnap d. u. 5 órakor a Szent Imre teremben kitűnő műsorú előadást tart. Jegyek kaphatók a Katonaboltban Várkörút és Gáts és Zahajszky cégnél Nádorutca.

— MOVE országos tanácsülés. A Magyarországos vedero egyesület (MOVE) január 17, 18 és 19 én tartja fotosztatása óta első országos tanácsülését. 17 én délelőtt 11 órakor lesz az új városban (Váciutca 64.) a tanácsülés ünnepélyes megnyitása. Ennek 1. pontja szerint Horthy Miklós fővezérének a MOVE diszelnökének diszellevelet adnak át. 2. Az orsz. elnökség zászlajának felszentelése. 3. A zászló átvétele s az orsz. elnök beszámoló beszéde. — Jan. 19 én d. u. 6 órakor a Nemzeti Színházban az orsz. tanácsülés befejezésével az egyesületnek a nemzeti eszmék mellett zászló bontása évfordulóján diszeladás lesz. A diszeladásra érvényes meghívók és jegyek a MOVE elnökségénél vehetők át.

— Értekezlet. A kisczarda és földműves párt csütörtökön este fél 6 órakor a Szömörceutcai iskolában a palotavárosi választmány megalakítására gyűlést tart, melyre a földműves közönséget meghívja a Vezetőség.

— Helyiségváltozás. A varmegyei katonai állomásparancsnokság a mai nappal a pavilonbóa Kigyó u. 24. sz. háza költözött (Magyar Király szállóval szembe).

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetlen jó'iam, illetve testvérünk elhunya alkalmával részvételüket nyilvánították, koszorút küldtek, vagy fogataikat rendelkezésünkre bocsátáák szivesek voltak, fogadják szivből jövő hálás köszönetünket. A gyászoló Csáder család.

— Köszönet. Felejtethetlen szereitünk, Gáncs Jenő nyu. lelkész elhunya és temetés alkalmából megnyilatkozó általános és különös részvéleért hálás szívvé mondunk köszönetet. Külön köszönetünket nyilvánítjuk az Evangélikus Egyházközéeg érdemes vezetőségének és egész gyülekezetének, az Evangélikus Nőegyletnek és Zsuzsánna Leányegyesületnek, az Egyházi Énekkarnak: ama megható, áldozathozó és szorgalmatkes kegyelelért, mellyel kedves halottunkat megtisztelték. A gyászoló család.

**KARBID,** karbidlámpa, gyertya, villanyelem, zseblámpa, tüzkő és üngyujtó kapható **Soós Sándornál,** Székesfehérvár, Nádor-utca — (Zirci templom mellett.) —

**Aki eredményesen akar hírdetni, az lapunkban hirdet, mert Székeshérvárott és megyénkben a legelterjedtebb lap a „Fejérmegyei Napló.”**

**— Rökkantak figyelmébe. A kik férfi és gyermekruhákra meg igényt tartanak, e héten fellélenül jelentkezzenek a szövetség-irodá-jában. Elnökség.**



**IVATÁRUHÁZÁBAN**  
**Férfi ruhakelmék minden színben.**  
Székeshérvár, Városház-tér. Telefon 13.

**Színház.**

A „Csókbakter” bemutatója esztőtörökön lesz. A mulatságos operette, mely telve van szébbnél szőbb zene és táncszámokkal. A szereposztás elsőrendű: Harsányi Irén, Faith Gizi, Mezei Margit, Örményi Márta, Bellák, Gulyás. Császár, Gulyásné, Acs, Koháry É. Házastárs: Karlovics Katalin. A darabot, melyhez új kiállítás készül — Gulyás rendezi.

**Heti műsor:**

Szerda: A fekete lovas.  
Csütörtök: Csókbakter.  
Péniek: Csókbakter.  
Szombat: Csókbakter.  
Vasárnap: d. u. Gróf Rinaldó.  
este: Csókbakter.

**Hirdetmény.**

A székefehérvári járásbíróság, közhírré teszi, hogy Devecser Istvánné sz. Karlovits Katalin székefehérvári lakos részéről a 28000 1919. I. M. sz. rendelet értelmében előterjesztett kérelem folytán Devecser István holtinak nyilvánítsa iránt az eljárást megindítja.

Az eltűnt neve: Devecser István. Születési helye: Alsóbagod (Zala megye), születési ideje: 1886. február 22., születési neve: Devecser György és neje Kis Katalin. Házastársa: Karlovics Katalin. Az eltűnt foglalkozása napszamos.

mindennemű ingó ingatlan vagyóra nem volt.

Az eltűnt egyén bevonult 1914. július hó 29. napján Nagykanizsára csapattestének megnevezése: a 20. sz. honvédegyalgezzred. 6. százada, katonai rendfokozata: őrvezető utolsó ismert táboriposta száma: 102.

Az eltűntnek kérvényező előadása szerint 1915. évi február hóban a kárpáti harcokban vesztett nyoma és 1915. évi február 23-ik napjáról keltzett lev. lapon adott hírt utólfára magáról.

A bíróság felhív mindenkit, hogy az esetben, ha az eltűnt életben létező, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűnésének körülményeiről, vagy a holtta nyilvánítás szempontjából fontos egyéb körülményekről, úgy különösen arról volna tudomása, hogy az eltűnt a hirdetményben jelzett időn túl még életben volt, ezt az alulírt bíróságnál 1920. évi március hó 7. napjáig jelentse be.

Ha az előbb megjelölt időpontig bejelentés nem érkezik, a bíróság az egyébként kihirdetett tények alapján fog a holtinak nyilvánítás kérdésében határozni.

Székeshérvár, 1919. évi december 5. napján.

Noszlopy s. k. járásbíró.

**Hirdetmény.**

Székeshérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az 1919. évi december hó 2. án tartott közgyűlésének 12138/1919. sz. határozatával elfogadott és 1919. december hó 18. án tartott közgyűlésének 13361/1919. sz. határozatával 1919. év november hó 1-től kezdődő érvényességgel a villamos áramegységáratok a következőképp állapította meg:

1. Világítási áramerős áramegységár magánosok részére hektowatonként, eddigi áramdíj 26 f. háborus pótlék 44 fillér, összesen 70 fillér.

2. Erőátviteli egységára magánosok részére hektowatonként, eddigi ár 21.5 fillér, háborus drágasági pótlék 34.5 fillér összesen 56 fillér.

3. Átalánygők egység 16 gyfényű lámpánként és havonként, eddigi ár 3 kor. 30 fill., háborus pótlék 9 kor. 20 fill. összesen 12 K 50 fillér.

4. Átalánygők egységára 32 gyfényű lámpánként és havonként, eddigi ár 6 kor. 60 fill., háborus drágasági pótlék 18 kor. 40 fill. összesen 25 korona.

5. Átalánygők egységára 50 gyfényű lámpánként és havonként, eddigi ár 9 kor. 90 fill. háborus drágasági pótlék 30 kor. 10 fillér összesen 40 korona.

A november hóra vonatkozó háborus drágasági pótlék cfmén megállapított áratok a villamos telep a december havi számlákon fogja beállítani, amely számla ér tékének kiegyenlítése kötelező és ennek teljesítésére a közönséget felhívjuk.

Székeshérvár, 1920. január 7.

Dr. Zavaros Aladár s. k. polgármester.

**Arverési hirdetmény.**

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 104. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székefehérvári járásbírósnak P. k. 4641/1919—4. sz. a végzése értelmében a következőképp eladott tárgyak:

fehérvári lakos hagyatékához tartozó és a hagyatéki leltárban 3—76 t. a. összeirt és 23594 kor.-ra becsült: butorok, ruhanemlék, képek és egyéb tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

Melynek a helyszínen Székeshérvárott Várkörút 36. sz. alatti házban leendő megtartására 1920. évi január hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében kész-

pénz fizetés mellett, a legtöbbet igénynek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Székeshérvárott, 1920. január hó 13.án.

Havas Sándor bir. végrehajtó. Jókai-u. 20. sz. a.

**APRÓHIRDETÉSEK.**

468. — Szárlott főzeléket szerztünk be a hitelszövetkezet és a ker. szoc. párt tagjainak részére. Az igen olcsó főzelék bármilyen mennyiségben kapható. Érdeklődni a szövetkezeti és a pártirodában, vagy az ügyvezető igazgatónál lehet.

5. — Babot, lencsét, borsót, mákot, mézet, káposztát, krumplit és hizlatt baromfiakat minden mennyiségben vesz. Bogyay, Vörösmarty-tér 2. Telefon 180. 0

Egy jókarban levő halászóba butor és egy konyhaberendezés eladó. Megyeház-utca 13. l. em.

153. — Egy jó fejős tehén eladó. Olaj utca 55. 2—1

136. — Eladó egy 6 éves sárga herélt ló. Ráchegy 1280. Buder. 6—2

144. — Vennék 3 drb. smyrnaszőnyeget, sürgösen magam részére. Cim a kiadóban. 4—2

151. — Egy varrógép kis Singer eladó. Felsőkvállysor 21. 3—1

165. — Hibácska Istvánné legjobb uri házakhoz mosni ajánlkozik. Kigyóköz 2. sz. 2—1

148. — Eladó az Erzsébelliget mellett egy házhely 327 □ öl és egy 2 soros harmonika és egy duplafedeltű ezüst óra. Bővebbet László Jánosnál, Maroshegy.

147. — Egy szállító keresnek bérbe közel a városhoz, két vagy három szobás butorzott lakással. Cim a kiadóban. 3—2

142. — Egy házhely. gyümölcsös kerttel eladó. Hunyadi utca (Burtelep). Érdeklődni Polgár Imre Széchenyi utca 36. sz. lehet. 3—2

107. — Keresek bérletet 50-től 150. holdig, esetleg örök áron is, kizárólag Fejérmegye területén lakóhely mellett. Cim a kiadóban.

127. — Pinzgani jó tejelő 5 éves hasas tehén eladó. Furdősor 8. szám. 4—3

162. — Egy új ágy eladó. Horváth István-u. 10. szám.

159. — Felsővárosi csordáról elveszett hétfőn egy göndörszörű fehér 1 éves emse malac, fülén és hátán halványzöld jelzéssel, a megtalálása jelentse. Gáz utca 12. szám alatt. Jó jutalomban részesül.

154. — Bunkakabát perzsián gallérral, sapkával jó karban eladó, vagy kövér sertésért cserélhető. Rákóczy-utca 31.

102. — Szabogóáru eladó. Kert-utca 13. szám.

149. — Pi. vidéki plébánosok figyelmébe! Menekült, nős, vámliszt, perfekt német, horvát, fogyasztási szövetkezeti elnöki feltevései állást keres, kinek áru, kereskedelmi ismerete, képzettsége eredményes működést garantál. Cim a kiadóban.

152. — Safétrom-utca 7. szám női és gyermek cipő eladó, cipésznel.

156. — Két személy részére jó házi koszt kapható. Cim a kiadó hivatalban.

150. — Házmaster. Ferenc József tér 6. sz. bázba egy házmaster, lehetőleg iparos, február hó 1 re felvéteink.

40. — Házeladás. A Gyümölcs-utca 47. számú ház, mely 4 lakásból, udvarból és kertből áll, 1920. január hó 18-án d. u. 10 órakor dr. Szabady József ügyvédi irodában (Ferenc József-tér 3. sz.) árverésen eladatni fog. Bővebb értesítés és megtekintési engedély ugyanott nyerhető.

91. — Használt orvoságos öveget és tégléket vesz Szűts György-szertár, Városház-tér. 5—5

Kávémérést kívennék berendezéssel, vagy anélkül is, vagy egy korcsmát icésnek. Vásártér 36. Kovács. 3—3

130. — Egy igás könnyű kocsi és egy ló eladó. Kecskemét külső sor 3. 3—3

84. — Préházal jó karban levő 3 és fél öktális szőlő az Öreg-hegyen eladó. Kalmár Jánosnál 593. 6—6

119. — Perzsa szőnyegetek megvételre keresek Waldhauser, kárpitosmester, Kossuth-u. 2. 4-4

88. — Egy jó karban levő igás-kocsi és egy cszákocsi eladó. Horog-utca 8. szám. 5—5

138. — Bor 1911-es 80—100 liter, literenkint 2 kg. kenyérliszt ért eladó. Mészöly, Tabajd. 2—2

137. — Egy nagyon jó karban levő Singer hajós varrógép és két ágy eladó. Cim a kiadóhivatalban.

**Pollo-színház.**

Szerdán és csütörtökön, január hó 14 és 15 én: A CORVIN filmgyár remeke!

**TWIST OLIVÉ**  
DICKENS híres regénye után 4 felvonásban.  
Rendezte GARAS MARTON.  
Főszereplő Lubinsky Tibor.  
Kiegészítő műsor.  
Előadások 6 és 8 órakor.  
Rendes helyárak.

**Urania-színház.**

Január 15, 16, 17 és 18-án

**KRISZTUS**  
Fenoménális attrakció szenzációs felvételek a szentföldön 6000 szereplő 6 felv.  
Főszereplők Nedda Gys (Mária) Amlery Lody Nelly (Krisztus.)  
Remek pótműsor.  
Előadások: 6 és 8 órakor.  
Rendes helyárak.  
Saját villanytelep.

**LANGRAF GÁBOR ÉS FIA UTÓDA**  
BÖRKERESKEDÉSE, CIPŐFELSŐRÉSZ ÉS CIPŐGYÁRA  
Székeshérvárott.  
Iroda, gyár és árutelép Jókai-u. 8—10. Alapítási év: 1857. Telefon 100.

**TABARIN** kitűnő minőségű cipő-eremék minden színben és nagyságban, mely a cipőt fényessé, tartóssá és tisztává teszi.  
Gummisarkok, cipőfűzők! (talpbetétek, bőrlackok és egyéb cipőhöz való különlegességek.)  
Arusítás a legolcsóbb napi árban.  
Üzleti órák: délelőtt 8—12-ig, délután 2—6-ig.